

Profiel van kwalificatiedossier:

Maatschappelijke Zorg

Crebonr. 23312

» **Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg (Crebonr. 25779)**

Versie

Gewijzigd 2022

Geldig vanaf

Opleidingsdomein

Zorg en welzijn (Crebonr. 79140)

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Op: 23-09-2021

Inhoudsopgave

Leeswijzer	4
Overzicht van het kwalificatiedossier	5
Basisdeel	7
1. Beroepsspecifieke onderdelen	7
B1-K1: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg	8
B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de cliënt	9
B1-K1-W2: Ondersteunt de cliënt bij de zelfzorg	10
B1-K1-W3: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden	10
B1-K1-W4: Ondersteunt de cliënt bij participatie	11
B1-K1-W5: Voert zorgtechnische handelingen uit	12
B1-K1-W6: Handelt in onvoorziene en/of crisissituaties	12
B1-K1-W7: Werkt samen en stemt de werkzaamheden af	13
B1-K1-W8: Evalueert de geboden ondersteuning en zorg	13
B1-K2: Werken aan kwaliteit en deskundigheid	15
B1-K2-W1: Werkt aan de eigen professionele ontwikkeling	15
B1-K2-W2: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg	16
2. Generieke onderdelen	17
Profieldeel	18
P2: Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg	18
P2-K1: Bieden en coördineren van ondersteuning op maat	18
P2-K1-W1: Ontwikkelt en voert regie over het ondersteuningsplan	20
P2-K1-W2: Organiseert en coördineert activiteiten voor een groep cliënten	20
P2-K1-W3: Begeleidt de cliënt bij het voeren van eigen regie	21
P2-K1-W4: Ondersteunt de cliënt bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk	22
P2-K1-W5: Organiseert en coördineert organisatiegebonden taken	22
P2-K1-W6: Begeleidt (nieuwe) collega's, stagiaires en/of vrijwilligers	23

Leeswijzer

Het kwalificatiedossier voor het middelbaar beroepsonderwijs geeft weer wat de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen en kunnen aan het einde van de mbo-opleiding.

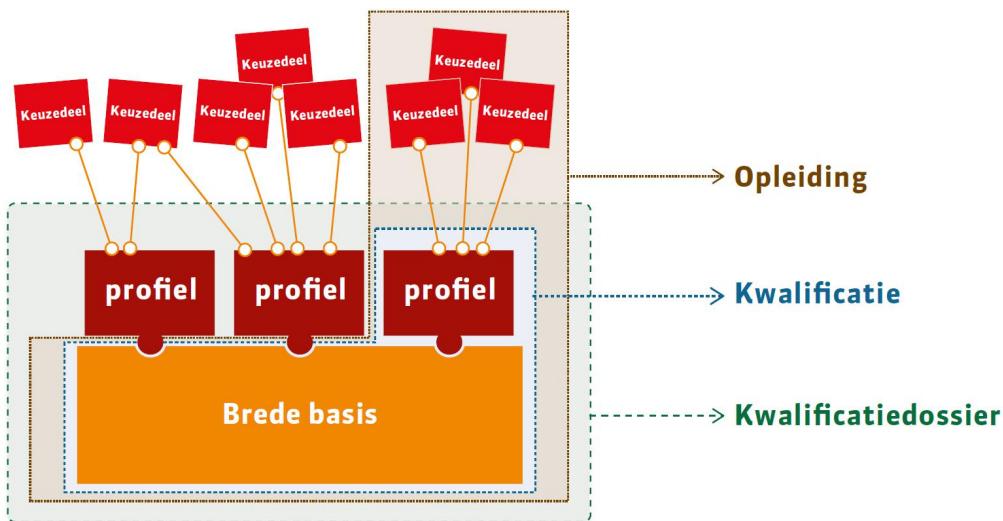
Opbouw dossier

Dit kwalificatiedossier bevat de kwalificatie-eisen voor één of meerdere mbo-beroepen en bestaat uit:

1. Het **basisdeel** (B), dat gevormd wordt door:
  - a. De beroepsspecifieke onderdelen. Dit betreft gemeenschappelijke kerntaken en werkprocessen voor het gehele kwalificatie - dossier.
  - b. De generieke onderdelen. De generieke onderdelen zijn door de landelijke overheid geformuleerd. Het betreft de onderdelen:
Nederlandse taal;
rekenen;
loopbaan en burgerschap; en
voor zover het niveau 4 betreft: Engels.

2. Het **profieldeel** (P). Profielen bestaan uit kerntaken (K) en werkprocessen (W) waarop de kwalificaties in dit kwalificatiedossier van elkaar verschillen.

De beroepsopleiding in het mbo is gebaseerd op een kwalificatie en één of meer **keuzedelen** (D). Keuzedelen hebben tot doel om bovenop de kwalificatie een verdieping of verbreding te leveren bij de toerusting voor de arbeidsmarkt of een extra voorbereiding voor een vervolgopleiding. De beschikbare keuzedelen voor dit kwalificatiedossier zijn te vinden op <https://kwalificatie-mijn.s-bb.nl>. Op deze website staat het overzicht met alle keuzedelen.

Taal en rekenen

De generieke kwalificatie-eisen voor taal en rekenen zijn benoemd in het basisdeel. Als sprake is van beroepsspecifieke taal- en rekeneisen is dit aangegeven in de kolom 'vakken en vaardigheden'. Daarnaast kan in de kolom 'gedrag' een extra verduidelijking aangegeven zijn hoe deze beroepsspecifieke taal- en rekeneisen worden ingezet in een werkproces.

Verantwoordingsinformatie

Aanvullende (verantwoordings-)informatie bij dit kwalificatiedossier is te vinden op <https://kwalificatie-mijn.s-bb.nl>. Deze informatie is geen onderdeel van het kwalificatiedossier.

Overzicht van het kwalificatiedossier

Naam profiel	Mbo-niveau (EQF-niveau)	Beroepsvereisten	Typering van de kwalificatie
P1 Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg	4	Nee	middenkaderopleiding

B1-K1 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg	B1-K1-W1	Inventariseert ondersteuningsvragen van de cliënt
	B1-K1-W2	Ondersteunt de cliënt bij de zelfzorg
	B1-K1-W3	Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden
	B1-K1-W4	Ondersteunt de cliënt bij participatie
	B1-K1-W5	Voert zorgtechnische handelingen uit
	B1-K1-W6	Handelt in onvoorziene en/of crisissituaties
	B1-K1-W7	Werkt samen en stemt de werkzaamheden af
	B1-K1-W8	Evalueert de geboden ondersteuning en zorg

B1-K2 Werken aan kwaliteit en deskundigheid	B1-K2-W1	Werkt aan de eigen professionele ontwikkeling
	B1-K2-W2	Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg

Profieldeel

De profielen in dit kwalificatiedossier hebben de volgende (specifieke) kerntaken en werkprocessen:

P1 Begeleider maatschappelijke zorg		
P1-K1 Bieden van ondersteuning op maat	P1-K1-W1	Levert een bijdrage aan het opstellen en bijstellen van het ondersteuningsplan
	P1-K1-W2	Ondersteunt en begeleidt een groep cliënten bij activiteiten
	P1-K1-W3	Ondersteunt de cliënt bij het voeren van eigen regie
	P1-K1-W4	Levert een bijdrage aan de begeleiding van nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

P2 Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg		
P2-K1 Bieden en coördineren van ondersteuning op maat	P2-K1-W1	Ontwikkelt en voert regie over het ondersteuningsplan
	P2-K1-W2	Organiseert en coördineert activiteiten voor een groep cliënten
	P2-K1-W3	Begeleidt de cliënt bij het voeren van eigen regie
	P2-K1-W4	Ondersteunt de cliënt bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk
	P2-K1-W5	Organiseert en coördineert organisatiegebonden taken

P2   Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg

	P2-K1-W6 Begeleidt (nieuwe) collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
--	--

Basisdeel

1. Beroepsspecifieke onderdelen

Typering van de beroepengroep

Context

Het werk van de beginnend beroepsbeoefenaar is gericht op het ondersteunen van de cliënt in het dagelijks leven en het behouden en vergroten van de eigen regie (eigen keuzes maken) en de zelfredzaamheid van de cliënt (zichzelf kunnen redden met zo min mogelijk professionele ondersteuning). De ondersteuning is maatwerk, sluit aan bij de behoeften, mogelijkheden, kracht en leefomstandigheden van de cliënt en bestaat uit zorg, begeleiding en het organiseren van activiteiten op alle gebieden die essentieel zijn voor iemands kwaliteit van bestaan:

- onafhankelijkheid (zelfbepaling en persoonlijke ontwikkeling);
- sociale participatie (interpersoonlijke relaties, sociale inclusie en rechten);
- welbevinden (zowel emotioneel, lichamelijk als materieel).

De beginnend beroepsbeoefenaar is ambulante en/of intramuraal en/of semimuraal werkzaam in instellingen voor wonen, dagbesteding en vrije tijd in onder andere de gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, verzorgings- en verpleeghuizen, thuiszorg en maatschappelijke opvang. Daarnaast is hij/zij werkzaam in welzijnsinstellingen, justitiële inrichtingen, asielzoekerscentra en ziekenhuizen. Verder is hij/zij onder andere ook inzetbaar in overige verzorgend-agogische functies binnen het sociaal agogisch werk of de verpleging en verzorging. De doelgroep waarmee de beginnend beroepsbeoefenaar werkt is zeer divers. De doelgroep bestaat onder andere uit:

- cliënten van allerlei leeftijden met een verstandelijke, lichamelijke of zintuigelijke beperking;
- cliënten van alle leeftijden met een of meerdere (chronische) ziekten en/of problemen, zoals een ouderdomsziekte, psychiatrische ziekte en/of stoornis, een verslaving, dak- of thuisloos zijn, een psychosociaal of gedragsprobleem.

Typerende beroepshouding

Werken in de sociaal-agogische sector betekent direct werken met cliënten. Hierbij speelt de beginnend beroepsbeoefenaar als persoon een essentiële rol. Zijn/haar kwaliteiten zijn van doorslaggevend belang bij het aangaan van een professionele relatie en bij het bereiken van de gewenste resultaten. De beginnend beroepsbeoefenaar is er steeds op gericht om de eigen regie en zelfredzaamheid van cliënten te ondersteunen en waar mogelijk te vergroten. Voor een verantwoorde beroepsuitoefening moet de beginnend beroepsbeoefenaar:

- betrokken;
- empathisch;
- assertief;
- representatief;
- reflectief en
- integer zijn.

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt vraaggericht, methodisch, hygiënisch, veilig, omgevingsgericht, probleemoplossend en ergonomisch verantwoord. Verder is hij/zij geduldig, digitaal vaardig en weet hij/zij inhoud te geven aan zijn/haar voorbeeldfunctie.

Resultaat van de beroepengroep

De individuele cliënt en/of groep cliënten heeft vraaggerichte professionele ondersteuning* ontvangen volgens het ondersteuningsplan** en binnen de eigen verantwoordelijkheid van de beginnend beroepsbeoefenaar. Het uitgangspunt daarbij is het vermogen van de cliënt om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

*Ondersteunen is een breed begrip waarmee zowel zorgen dat, begeleiden, motiveren, stimuleren, structureren, coachen, enthousiasmeren, activeren, sturen, ondersteunen als zorg overnemen wordt bedoeld.

**Met ondersteuningsplan wordt ook het plan van aanpak, zorgplan, elektronisch cliëntdossier, zorgdossier, trajectplan, zorgleefplan, woonplan, activiteitenplan en begeleidingsplan bedoeld.

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over kennis en vaardigheden om de individuele cliënt en/of groepen cliënten en/of naastbetrokkenen vraaggericht ondersteuning te bieden om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Hij/zij gaat in zijn/haar werk uit van de behoeften, mogelijkheden en kracht van cliënten en naastbetrokkenen*. Hij/zij maakt gebruik van haar kennis van de doelgroepen, zoals kennis van ziektebeelden, handicaps en gedragsproblemen, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken, interventietechnieken en methodisch handelen. Bij calamiteiten of onvoorziene situaties moet hij/zij snel kunnen handelen en verantwoorde keuzes maken. Door de combinatie van kennis en vaardigheden sluit zijn/haar ondersteuning zoveel mogelijk aan bij de wensen, behoeften en mogelijkheden van de cliënt(en) en werkt hij/zij samen met de cliënt(en) aan het behouden of versterken van de zelfredzaamheid, eigen regie en participatie. Hij/zij levert een bijdrage aan de totale zorg rondom de cliënt. Hiervoor werkt hij/zij samen met naastbetrokkenen, vrijwilligers, collega's en betrokken disciplines/instanties.

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt regelmatig alleen in complexe situaties en moet kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden. Hij/zij krijgt te maken met (onverwachte en soms snelle) veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) waarbij hij/zij zijn/haar handelen snel moet kunnen aanpassen en zo nodig doelgericht interventies moet uitvoeren. Met betrekking tot het uitvoeren van zorgtechnische handelingen is het belangrijk dat hij/zij zich bewust is wanneer hij/zij wel of niet bekwaam is. Als de beginnend beroepsbeoefenaar zijn/haar werk niet goed doet of kan doen, is er op verschillende terreinen kans op schade of aantasting van het welzijn van zowel cliënten als zichzelf en collega's, zoals voor de gezondheid, veiligheid en kwaliteit van bestaan.

*De term naastbetrokkenen wordt gebruikt voor mantelzorgers, ouders, verzorgers, familie, vrienden, verwanten, wettelijke vertegenwoordigers, het sociale netwerk, het cliëntensysteem en directe naasten.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar biedt solistisch of in teamverband vraaggerichte zorg en ondersteuning bij de zelfzorg, wonen en huishouden en participatie. Hij/zij is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen werkzaamheden. Hij/zij gaat voor zijn/haar werk uit van het ondersteuningsplan van de cliënt, maar hij/zij kan hier in overleg met de cliënt en naastbetrokkenen van afwijken als hij/zij dat gelet op het belang van de cliënt gerechtvaardigd of noodzakelijk acht. Hij/zij onderkent knelpunten tijdens zijn/haar werkzaamheden. Relevante informatie geeft hij/zij door aan zijn/haar leidinggevende, (multidisciplinair) team en/of collega's.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van verslavingsproblemen in relatie tot de doelgroepen
- heeft kennis van geriatrie
- heeft kennis van palliatieve zorg
- heeft kennis van anatomie, fysiologie en pathologie
- heeft kennis van verschillende definities van gezondheid en welbevinden
- heeft kennis van algemene begrippen van orthopedagogiek, pedagogiek, agogiek, psychologie, toegepaste sociologie, psychiatrie en psychopathologie
- heeft kennis van bij de doelgroepen voorkomende ziektebeelden, beperkingen, stoornissen, aandoeningen, comorbiditeit, functioneringsproblemen en bijbehorende gezondheidsrisico's
- heeft kennis van de meest voorkomende leer-, opvoedings- en gedragsproblemen bij cliënten
- heeft kennis van sociale integratie
- heeft kennis van gezondheid, hygiëne en besmetting
- heeft kennis van medicatie, toedieningswijzen, risico's en effecten
- heeft kennis van de taken en rollen van andere disciplines in de branche
- heeft kennis van interprofessioneel en interdisciplinair samenwerken
- heeft kennis van methodieken om de eigen regie te vergroten
- heeft kennis van actuele wet- en regelgeving, zoals AVG, de wet Langdurige Zorg, Kwaliteitswet zorginstellingen en de wet zorg en dwang
- heeft kennis van preventie seksueel misbruik en preventie grensoverschrijdend gedrag
- heeft kennis van financieringsvormen (zoals zorgzwaartepakketten, Wet maatschappelijke ondersteuning) en voorzieningen voor de doelgroepen
- heeft kennis van de mogelijkheden en risico's van technologische hulpmiddelen
- heeft kennis van de mogelijkheden en risico's van (sociale) media en internet
- kan methodisch en systematisch handelen tijdens de beroepsuitoefening
- heeft kennis van de grenzen van zijn/haar eigen bekwaamheid

B1-K1: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg

- kan observatiemethoden, vraagtechnieken en onderzoekende vaardigheden toepassen om informatie te achterhalen
- kan de gezondheidstoestand en veranderingen daarin observeren, signaleren en rapporteren
- kan voldoening, ontplooiing en geluk bevorderen bij cliënten
- kan gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van cliënten en naastbetrokkenen
- kan emotionele problemen herkennen, zoals eenzaamheidsproblematiek en sociale uitsluiting
- kan gedragspatronen herkennen van de meest voorkomende ziektebeelden en beperkingen
- kan kennis van actuele classificatiesystemen toepassen
- kan klinisch redeneren
- kan cliënten ondersteunen bij processen van achteruitgang, verlies- en rouwverwerking
- kan muziek, tekenen, handvaardigheid, sport en spel, textiele werkvormen, audiovisuele vorming, belevingsgerichte, ontwikkelingsgerichte en arbeidsmatige activiteiten toepassen
- kan regulerende methodieken toepassen ten aanzien van seksualiteit en intimiteit
- kan kennis van voedings- en dieetleer en voedingsproblematiek toepassen
- kan gesprekstechnieken en begeleidingsmethodieken toepassen bij verschillende doelgroepen
- kan interventietechnieken toepassen
- kan brede kennis van communicatiemogelijkheden en -methoden toepassen (verbaal, non-verbaal, pre-verbaal en schriftelijk), passend bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt
- kan principes van geweldloze communicatie toepassen
- kan een open luisterhouding toepassen
- kan brede kennis van diversiteit en interculturele communicatie toepassen
- kan signalen herkennen van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld, seksueel misbruik en kindermishandeling en onderneemt actie volgens wet- en regelgeving en het beleid/protocol van de organisatie
- kan cliënten waar nodig doorverwijzen op basis van kennis van de sociale kaart en maatschappelijke steunsystemen
- kan toezicht houden op de (brand)veiligheid en preventie toepassen
- kan de visie en beleid van haar organisatie toepassen in zijn/haar dagelijkse werkzaamheden
- kan omgaan met ethische vraagstukken en deze bespreekbaar maken
- kan technologische hulpmiddelen en instrumenten inzetten en gebruiken zoals: e-health, domotica en robotica
- kan cliënten ondersteunen bij het gebruiken van technologische hulpmiddelen
- kan digitale vaardigheden toepassen bij zijn/haar werkzaamheden
- kan begrotingen opstellen
- kan administratieve handelingen uitvoeren
- heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken
- heeft kennis van werkvelden en doelgroepen in relatie tot de beroepsuitoefening

B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de cliënt

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar inventariseert de behoeften, mogelijkheden en eigen kracht van de cliënt om de beginsituatie en ondersteuningsvragen in kaart te brengen. Hij/zij voert gesprekken met de cliënt en naastbetrokkenen, observeert de cliënt in zijn/haar leefomgeving en raadpleegt diverse informatiebronnen zoals collega's en schriftelijke informatie. Hij/zij combineert informatie uit gesprekken, observaties en informatiebronnen om tot een volledig beeld van de beginsituatie en ondersteuningsvragen te komen. In voorkomende situaties bespreekt hij/zij de mogelijkheden van (technologische) hulpmiddelen met de cliënt en naastbetrokkenen, en licht de voor- en nadelen toe. De beginnend beroepsbeoefenaar stemt zijn/haar bevindingen zoveel mogelijk af met de cliënt en het (multidisciplinair) team.

Resultaat

De beginsituatie is geïnventariseerd en de ondersteuningsvragen zijn geformuleerd.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- stelt duidelijke vragen die aansluiten bij de ontwikkeling, leefomstandigheden en leeftijdsfase van de cliënt;
- luistert actief naar de cliënt en/of naastbetrokkenen;
- observeert de cliënt zorgvuldig en doelgericht in zijn/haar leefomgeving;

B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de cliënt

- verzamelt actief vanuit diverse bronnen, relevante informatie over de cliënt;
- combineert de verkregen informatie en bevindingen op deskundige wijze;
- legt op begrijpelijke wijze uit hoe (technologische) hulpmiddelen ingezet kunnen worden en wat de voor- en nadelen zijn.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Onderzoeken, Analyseren

B1-K1-W2: Ondersteunt de cliënt bij de zelfzorg

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ondersteunt de cliënt bij het realiseren van doelen ten aanzien van de zelfzorg. Hij/zij gaat hierbij uit van de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt en naastbetrokkenen. Hij/zij zorgt er voor dat de cliënt zo veel mogelijk zelf de regie kan voeren, stimuleert een goede zelfzorg en ondersteunt waar nodig de persoonlijke lichamelijke verzorging. Hij/zij ondersteunt de cliënt en naastbetrokkenen bij het in stand houden of ontwikkelen van vaardigheden en (dagelijkse) handelingen, bij het omgaan met veranderingen door achteruitgang en bij het gebruik van (technologische) hulpmiddelen. Hij/zij geeft voorlichting en advies aan de cliënt over een gezonde leefstijl (zoals over voeding, bewegen, slaap/waak ritme), veiligheid, hygiëne en seksualiteit. Hij/zij werkt aan het onderling vertrouwen en creëert een veilige situatie voor de cliënt om persoonlijke en/of intieme vraagstukken te bespreken. Hij/zij is er alert op dat gedrag veroorzaakt kan worden door fysieke problemen of ongemakken. Hij/zij rapporteert bijzonderheden.

Resultaat

De cliënt is respectvol benaderd en heeft passende ondersteuning en voorlichting ontvangen op het gebied van zelfzorg, met behoud van de eigen regie.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- creëert doelgericht mogelijkheden voor de cliënt om de zelfredzaamheid te behouden of te vergroten die passen bij de leefomgeving van de cliënt;
- gaat discreet om met de privacy van de cliënt;
- voert de benodigde handelingen snel en accuraat uit volgens ergonomische voorschriften;
- gebruikt op professionele wijze passende (technologische) hulpmiddelen;
- toont begrip voor de mening en gevoelens van de cliënt;
- luistert en kijkt aandachtig naar de cliënt en stemt de ondersteuning af op de beleving, behoefte en mogelijkheden;
- kiest zorgvuldig voorlichting en/of advies en/of instructies die aansluiten bij de beleving en behoeften van de cliënt;
- geeft duidelijke instructies, voorlichting en adviezen afgestemd op het kennis- en taalniveau van de cliënt;
- controleert regelmatig of de cliënt hem/haar begrijpt.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Ethisch en integer handelen, Vakdeskundigheid toepassen

B1-K1-W3: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden. Hij/zij gaat hierbij uit van de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt en naastbetrokkenen en zorgt er voor dat de cliënt zo veel mogelijk zelf de regie kan voeren. Hij/zij observeert en bespreekt met de cliënt en naastbetrokkenen welke taken/werkzaamheden de cliënt zelf kan doen en welke ondersteuning nodig is. Hij/zij ondersteunt de cliënt, indien nodig, bij het omgaan met geld, het uitvoeren van eenvoudige (financiële) administratieve werkzaamheden, de organisatie en/of het uitvoeren van lichte huishoudelijke schoonmaakwerkzaamheden, het doen van inkopen, het beheren van voorraden, het bereiden van maaltijden, het opmaken van bedden, het wassen en strijken van kleding en textiel, het realiseren van een optimaal woon en leefklimaat en bij mobiliteitsvraagstukken. Cliënten die een gemeenschappelijk huishouden voeren begeleidt hij/zij bij het gezamenlijk uitvoeren van de werkzaamheden. Hij/zij stimuleert de zelfredzaamheid en biedt leersituaties aan om de cliënt(en) te laten oefenen of experimenteren met ander gedrag of nieuwe (huishoudelijke) vaardigheden. Hij/zij geeft voorlichting, advies, instructies en het goede

B1-K1-W3: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden

voorbeeld op het gebied van wonen en huishouden. Hij/zij zorgt er in samenwerking met de cliënt en betrokken instanties voor dat benodigde materialen en (technologische) middelen beschikbaar zijn en creëert samen met de cliënt een wenselijke en veilige leefomgeving.

Resultaat

De cliënt heeft passende ondersteuning ontvangen op het gebied van wonen en huishouden, uitgaande van de eigen regio, behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt en naastbetrokkenen.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- vraagt de cliënt en naastbetrokkenen doelbewust naar hun mogelijkheden en wensen om goed aan te kunnen sluiten bij hun (fysieke, psychische en mentale) mogelijkheden en behoeften;
- motiveert de cliënt doelbewust om uitdagingen gericht op zijn/haar ontwikkeling bij wonen en huishouden aan te gaan;
- gaat zorgvuldig en op duurzame wijze om met de materialen en middelen;
- werkt zorgvuldig volgens de voorgeschreven procedures en hygiëne- en veiligheidsvoorschriften;
- voert berekeningen over de kosten bij inkopen en het beheren van voorraden nauwkeurig uit;
- kiest zorgvuldig voorlichting en/of adviezen die aansluiten bij de beleving en behoeften van de cliënt;
- geeft duidelijke instructies, voorlichting en adviezen afgestemd op het kennis- en taalniveau van de cliënt;
- overlegt tijdig met betrokken instanties.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Materialen en middelen inzetten, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten, Instructies en procedures opvolgen, Vakdeskundigheid toepassen, Samenwerken en overleggen

B1-K1-W4: Ondersteunt de cliënt bij participatie

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ondersteunt de cliënt bij een vorm van participatie die past bij het niveau, de behoeften en mogelijkheden van de cliënt. Hij/zij ondersteunt bij participatie op het gebied van scholing, werk, inkomen, vrije tijd of dagbesteding. Hij/zij bespreekt met de cliënt en naastbetrokkenen wat de cliënt kan en wil en gaat daarbij uit van de doelen voor participatie uit het ondersteuningsplan. Hij/zij reikt voorbeelden, keuzemogelijkheden en alternatieven aan. Hij/zij betreft het netwerk van de cliënt, betrokken zorgverleners en partijen in de omgeving (wijk, buurt of dorp) bij het realiseren van de doelen van de cliënt. Hij/zij ondersteunt en stimuleert de cliënt bij activiteiten om zijn/haar doelen te realiseren en bij het omgaan met veranderingen en nieuwe ervaringen. Hij/zij creëert een veilige omgeving en biedt ontwikkelingsgerichte activiteiten en/of leersituaties aan om de cliënt te laten oefenen of experimenteren met ander(e) gedrag, vaardigheden en het nemen van beslissingen.

Resultaat

De cliënt heeft passende ondersteuning ontvangen om zijn/haar doelen op het gebied van participatie te realiseren, uitgaande van de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- toont aandacht voor de leefwereld van de cliënt en naastbetrokkenen;
- wijst de cliënt consequent op omgangsnormen, (gedrags)regels en normen en waarden;
- stimuleert de cliënt doelbewust om activiteiten op het gebied van participatie te ondernemen;
- motiveert de cliënt doelbewust om moeilijkheden te overwinnen of te accepteren;
- maakt doelbewust gebruik van mogelijkheden in en hulp uit de omgeving van de cliënt;
- kiest passende instrumenten, materialen en middelen voor de activiteiten die zij aanbiedt;
- plant tijdig activiteiten en acties in het kader van participatie.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren

B1-K1-W5: Voert zorgtechnische handelingen uit

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar observeert tijdens zijn/haar werkzaamheden de gezondheidssituatie en psychische gesteldheid van de cliënt. Hij/zij signaleert en onderneemt actie bij zorgwekkende veranderingen in de gezondheidssituatie. Wanneer nodig schakelt hij/zij verpleegkundige zorg in. In voorkomende situaties voert de beginnend beroepsbeoefenaar zorgtechnische handelingen uit, binnen zijn/haar bevoegdheden en met inachtneming van de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen, procedures en voorschriften. Voordat hij/zij de zorgtechnische handelingen uitvoert, controleert hij/zij de gezondheidssituatie en de psychische gesteldheid van de cliënt. Hij/zij controleert zo nodig de vitale functies. Hij/zij creëert de voorwaarden waardoor hij/zij de zorgtechnische handelingen optimaal kan uitvoeren. Hij/zij stemt af op de cliënt en geeft vooraf en tijdens de uitvoering van de handeling(en) uitleg over wat, waarom en hoe hij/zij de handeling(en) uitvoert. Hij/zij controleert of de cliënt bijwerkingen of wijzigingen vertoont en rapporteert de handeling volgens de voorschriften.

Hieronder een overzicht van zorgtechnische handelingen die de beginnend beroepsbeoefenaar moet beheersen:

- medicijnen checken (dosering etc.), registreren, distribueren;
- medicijnen toedienen: oraal, rectaal, via de huid, via de slijmvliezen, via de luchtwegen;
- eerste hulp verlenen bij verwondingen, vergiftigingen, verstikking, verslikken.

Resultaat

De zorgtechnische handelingen zijn op een professionele manier, volgens de wet- en regelgeving uitgevoerd.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- voert alleen zorgtechnische handelingen uit waarvoor hij/zij bekwaam is;
- vormt zich snel een beeld van de lichamelijke en psychische gesteldheid van de cliënt;
- kiest de geschikte materialen en hulpmiddelen voor de uit te voeren zorgtechnische handelingen;
- gebruikt materialen en hulpmiddelen voor de uit te voeren zorgtechnische handelingen effectief, efficiënt, zorgvuldig en veilig;
- voorziet in een optimaal controlesysteem voor de uit te voeren zorgtechnische handelingen;
- voert de zorgtechnische handelingen deskundig uit volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen, bevoegdheden en wettelijke kaders;
- schakelt zo nodig de arts (of leidinggevende) tijdig in.

De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen

B1-K1-W6: Handelt in onvoorziene en/of crisissituaties

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar observeert en signaleert continu veranderingen in de gezondheidstoestand, het welbevinden of gedrag van cliënt(en). Bij veranderingen zoekt hij/zij contact met de cliënt, stelt vragen en voert, uitgaande van het signaleringsplan (indien aanwezig), preventieve acties uit om (verdere) escalatie of een crisissituatie te voorkomen. Hij/zij onderneemt actie bij escalatie en/of een crisissituatie en schat het gevaar voor de cliënt, zichzelf en anderen in. Hij/zij grijpt in en past in uitzonderlijke situaties middelen en maatregelen toe volgens de richtlijnen van de organisatie. Hij/zij roept de hulp in van collega's of deskundige(n) van andere disciplines. Hij/zij houdt de veiligheid van de cliënt, de groep, collega's en zichzelf in de gaten en handelt adequaat. Hij/zij blijft in contact met de cliënt en zorgt ervoor dat de cliënt weet waar hij/zij aan toe is en wat er gaat gebeuren. Achteraf evalueert de beginnend beroepsbeoefenaar de onvoorziene- en/of crisissituatie met cliënt(en) en collega's en maakt zo nodig afspraken om herhaling te voorkomen.

Resultaat

Onvoorziene- en crisissituaties zijn waar mogelijk voorkomen. Tijdens een onvoorziene en/of crisissituatie is er op professionele wijze gehandeld volgens de richtlijnen van de organisatie.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- let goed op de (non-)verbale signalen van de cliënt(en);
- observeert de cliënt(en) systematisch uitgaande van het signaleringsplan (indien aanwezig);
- signaleert tijdig of er sprake is van gevaar voor de cliënt, de groep, collega's en/of zichzelf;

B1-K1-W6: Handelt in onvoorziene en/of crisissituaties

- is zich continu bewust van zijn/haar eigen grenzen en gevoelens tijdens en na een crisissituatie;
- geeft tijdig en duidelijk zijn/haar grenzen aan bij moeilijk verstaanbaar gedrag;
- communiceert, ook in onduidelijke of stressvolle situaties, helder en eenduidig met anderen;
- handelt in onvoorziene- en crisissituaties snel en adequaat volgens de voorgeschreven procedures, (wettelijke) richtlijnen en afspraken van de organisatie;
- past op een respectvolle en duidelijke manier de uitgangspunten toe die horen bij het terugdringen van dwang en drang;
- bespreekt achteraf de crisissituatie op een constructieve manier met de cliënt, collega's en andere betrokkenen.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Instructies en procedures opvolgen, Met druk en tegenslag omgaan, Aandacht en begrip tonen, Begeleiden

B1-K1-W7: Werkt samen en stemt de werkzaamheden af

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt samen met collega's, professionals, vrijwilligers, en andere betrokkenen. Hij/zij levert een bijdrage aan samenwerking in de keten met beroepsbeoefenaren uit andere disciplines en/of branches en/of sectoren. Hij/zij neemt deel aan voor afstemming relevante overleggen, wisselt informatie uit en draagt bij aan verantwoorde besluitvorming. Met behulp van de uitgewisselde informatie vormt hij/zij een compleet beeld van de zorgverlening en zijn/haar eigen rol daarbinnen. Hij/zij bespreekt eventuele knelpunten in de werkzaamheden en zoekt mogelijkheden om deze op te lossen. Hij/zij voert afspraken uit overleg en afstemming door in zijn/haar eigen handelen.

Resultaat

Er is professioneel samengewerkt en werkzaamheden zijn afgestemd waardoor kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid gewaarborgd zijn.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- werkt professioneel samen binnen en/of buiten zijn/haar organisatie;
- plant en voert tijdig en regelmatig overleg met betrokkenen;
- staat open voor meningen, ideeën en feedback van anderen;
- streeft doelbewust naar overeenstemming en voldoende steun voor besluiten;
- houdt rekening met de haalbaarheid van werkzaamheden in tijd en kwaliteit;
- bouwt professioneel aan de onderlinge band en een optimale samenwerking;
- maakt de samenwerking op professionele wijze bespreekbaar.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Plannen en organiseren, Relaties bouwen en netwerken, Overtuigen en beïnvloeden

B1-K1-W8: Evalueert de geboden ondersteuning en zorg

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar evalueert de geboden ondersteuning. Hij/zij kiest een manier van evalueren die past bij de cliënt in zijn/haar leefsituatie. Hij/zij verzamelt op methodische wijze gegevens en analyseert deze om te achterhalen of de geboden ondersteuning nog aansluit bij de behoeften, mogelijkheden, kracht en eigen regie van de cliënt(en). Hij/zij bespreekt de gegevens uit de evaluatie met de cliënt en alle relevante betrokkenen en toetst de verkregen gegevens op betrouwbaarheid, volledigheid en relevantie. Hij/zij trekt conclusies over de voortgang en/of resultaten van de ondersteuning en benodigde aanpassingen in de ondersteuning. Hij/zij schrijft zijn/haar bevindingen in een evaluatieverslag. Hij/zij bespreekt voorstellen voor aanpassing in de ondersteuning met de cliënt(en), naastbetrokkenen, het (multidisciplinaire) team en andere betrokkenen. In overleg voert hij/zij de voorgestelde en gewenste aanpassingen door in zijn/haar werkzaamheden ter verbetering van de ondersteuning van de cliënt.

B1-K1-W8: Evalueert de geboden ondersteuning en zorg

Resultaat

De geboden ondersteuning is met cliënt en (naast)betrokkenen geëvalueerd. Op basis van de evaluatie is de ondersteuning zo nodig aangepast aan veranderde omstandigheden en behoeften van de cliënt en naastbetrokkenen.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- kiest passende evaluatiemethoden om gegevens te verzamelen;
- kijkt kritisch naar zijn/haar eigen handelen;
- stelt duidelijke en doelgerichte vragen aan de cliënt, naastbetrokkenen en andere betrokkenen;
- luistert aandachtig naar de ervaringen, ideeën en gevoelens van de cliënt en naastbetrokkenen;
- combineert de verzamelde gegevens deskundig tot een betrouwbare evaluatie;
- rapporteert de bevindingen mondeling en schriftelijk op een gestructureerde manier;
- formuleert haalbare oplossingen voor het bijstellen van de zorg en begeleiding;
- gebruikt duidelijke begrijpelijke taal in het evaluatieverslag.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Formuleren en rapporteren, Analyseren

B1-K2: Werken aan kwaliteit en deskundigheid

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar verricht werkzaamheden ten behoeve van de kwaliteit van de zorg en ondersteuning en zijn/haar eigen deskundigheid. Hij/zij beschikt over brede kennis en vaardigheden om te werken aan kwaliteit en deskundigheid. Hij/zij maakt onder andere gebruik van brede kennis van kwaliteitszorgsystemen en combineert deze met vaardigheden, zoals reflecteren op eigen handelen, om een bijdrage te leveren aan verbetertrajecten en zijn/haar werkzaamheden aan te passen aan de hand van nieuwe kennis en inzichten. De diversiteit in beroepsuitoefening in de maatschappelijke zorg is groot en daardoor is het werk complex van aard.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt zelfstandig aan het bevorderen van de eigen deskundigheid. Hij/zij werkt mee aan het bevorderen en bewaken van de kwaliteitszorg. Hij/zij is verantwoordelijk voor de eigen professionele ontwikkeling, de kwaliteit van zijn/haar werk en zijn/haar eigen loopbaan. Hij/zij is medeverantwoordelijk voor de professionalisering van het beroep, de positionering van de beroepsgroep en de kwaliteitszorg.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van actuele wet- en regelgeving, zoals AVG, de wet Langdurige Zorg, Kwaliteitswet zorginstellingen en de wet zorg en dwang
- heeft brede kennis van kwaliteitszorgsystemen en branchespecifieke kwaliteitskaders
- heeft kennis van vergaderrollen
- heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken
- heeft kennis van werkvelden en doelgroepen in relatie tot de beroepsuitoefening
- kan feedbackvaardigheden toepassen
- kan reflectievaardigheden toepassen
- kan knelpunten signaleren en verbeteracties in gang zetten

B1-K2-W1: Werkt aan de eigen professionele ontwikkeling

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt aan de eigen professionele ontwikkeling en draagt bij aan die van anderen. Hij/zij houdt maatschappelijke, technologische en vakinhoudelijke ontwikkelingen in de sector bij en stelt zich op de hoogte van actuele wet- en regelgeving m.b.t. de beroepsuitoefening en de actuele visie op zorg en welzijn. Hij/zij bespreekt deze ontwikkelingen met collega's en begeleiders om hier een visie op te vormen. De beginnend beroepsbeoefenaar leert van zijn/haar ervaringen, reflecteert op zijn/haar eigen handelen en functioneren, vraagt om feedback en geeft feedback aan anderen. Hij/zij formuleert ontwikkelacties voor zijn/haar ontwikkeling als professional. Hij/zij neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over beroepstaken en werkzaamheden.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar ontwikkelt zich professioneel en heeft bijgedragen aan de professionele ontwikkeling van anderen.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- houdt proactief de vakinhoudelijke ontwikkelingen en veranderende wet- en regelgeving in de sector bij;
- draagt eigen kennis en expertise begrijpelijk over;
- vraagt en geeft effectief feedback;
- gebruikt feedback doelbewust om zich verder te ontwikkelen;
- formuleert meetbare, uitdagende en haalbare ontwikkelpunten voor zijn/haar werkzaamheden en toont verantwoordelijkheid in het halen hiervan.

De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Formuleren en rapporteren, Leren

B1-K2-W2: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt mee aan het verbeteren van de kwaliteit van de beroepstaken en werkzaamheden. Dat doet hij/zij o.a. door zijn/haar kennis en expertise van het vakgebied in te zetten bij verbetertrajecten en/of intervisiegroepen. Hij/zij signaleert verbeterpunten en knelpunten en onderneemt actie. De beginnend beroepsbeoefenaar is zich bewust van de eigen kwaliteit van zijn/haar werkzaamheden en spreekt collega's aan op het volgen van procedures en voorschriften.

Voor Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg geldt aanvullend:

Hij/zij denkt mee over de strategie, de lange termijn aanpak en de overstijgende beslissingen in een instelling zorg ten aanzien van de ondersteuning van de verzorgende en agogische taken. Hij/zij gebruikt waar mogelijk en gewenst informatie uit wetenschappelijk onderzoek.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft vanuit zijn/haar eigen deskundigheid een bijdrage geleverd aan het bevorderen en bewaken van de kwaliteitszorg.

Voor Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg geldt aanvullend:

N.v.t.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- is zorgvuldig in het volgen van voorgeschreven protocollen, procedures en wettelijke richtlijnen;
- zet doelgericht de eigen expertise in voor het verbeteren van de kwaliteit van de werkzaamheden;
- signaleert tijdig verbeterpunten en knelpunten en meldt deze;
- levert een actieve bijdrage in overleggen van bijvoorbeeld ontwikkel-, werk- of intervisiegroepen;
- geeft zijn/haar mening en doet voorstellen voor verbetering met overtuigingskracht;
- geeft actief gesignaleerde tekortkomingen (in werkwijze) door aan de juiste persoon.

De onderliggende competenties zijn: Instructies en procedures opvolgen, Overtuigen en beïnvloeden, Kwaliteit leveren

Voor Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg geldt aanvullend:

N.v.t.

2. Generieke onderdelen

Elke kwalificatie kent - naast (beroepsgerichte) specifieke kwalificatie-eisen - ook generieke kwalificatie-eisen.

Nederlandse taal

Het generieke examenonderdeel Nederlandse taal maakt deel uit van elke kwalificatie in dit kwalificatiedossier. De referentieniveaus en de kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in bijlage 1 bij het Besluit referentieniveau Nederlandse taal en rekenen. Deze bijlage is te vinden op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027879> en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Rekenen

Het generieke examenonderdeel rekenen maakt deel uit van elke kwalificatie in dit kwalificatiedossier. De referentieniveaus en de kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in de bijlagen 2 en 3 bij het Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. Deze bijlage is te vinden op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027879> en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Loopbaan en burgerschap

Het generieke examenonderdeel loopbaan en burgerschap maakt deel uit van elke kwalificatie in dit kwalificatiedossier. De kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in bijlage 1 bij het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB. Deze bijlage is te vinden op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027963> en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Engels (alleen voor niveau 4)

Het generieke examenonderdeel Engels maakt deel uit van elke kwalificatie op mbo-niveau 4 in dit kwalificatiedossier. De referentieniveaus en de kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in bijlage 2 bij het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB. Deze bijlage is te vinden op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027963> en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Profieldeel

P2 Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg

Mbo-niveau

4

Typering van het beroep

De persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg richt zich afhankelijk van de behoeften, mogelijkheden, kracht en leefsituatie van de cliënt op herstel, behoud of ontwikkeling van de eigen regie, zelfredzaamheid, zelfstandig functioneren, maatschappelijke participatie, rehabilitatie en/of preventie en het welbevinden (kwaliteit van leven). Hij/zij kan daarbij een balans vinden in wat de cliënt zelf kan en wat aan ondersteuning nodig is. De persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg ondersteunt cliënten zowel individueel als in groepsverband en doet dat in afstemming en samenwerking met de cliënt en betreft de omgeving. Hij/zij doet zijn/haar werk dan ook in voortdurende dialoog met de cliënt en naastbetrokkenen. Hij/zij moet kunnen omgaan met spanningen en verschillen tussen de wensen, mogelijkheden, normen en waarden van de cliënt en naastbetrokkenen. De insteek is steeds om wat goed is voor de cliënt en wat die wil en kan, te verenigen met de inbreng van naastbetrokkenen en met de mogelijkheden die hij/zij als persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg heeft.

De persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg is initiatiefrijk, creatief en weet van aanpakken. Dit betekent dat hij/zij kansen ziet en deze kansen kan oppakken, en dat hij/zij creatieve oplossingen weet te bedenken voor nieuwe vraagstukken, ook in zeer complexe en weinig stabiele situaties. Hij/zij gaat professioneel om met zijn/haar gevoelens en emoties bij weerstand, tegenslag en moeilijke situaties. Hij/zij treedt creatief en handelend op in onverwachte, mogelijk escalerende situaties en brengt daarbij zijn/haar mogelijkheden en grenzen duidelijk naar voren.

De persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg heeft een helicopterview, voert regie over de processen rond de uitvoering van het ondersteuningsplan en coördineert werkzaamheden van verschillende collega's, activiteiten rond de regie over het leven van de cliënt en activiteiten met een groep cliënten. Hij/zij heeft een begeleidende rol voor (nieuwe) collega's, stagiaires en/of vrijwilligers en geeft hen feedback. Hij/zij heeft een stimulerende en ondersteunende rol voor naastbetrokkenen. Verder draagt hij/zij zorg voor continuïteit van de uitvoering van organisatiegebonden taken en een goede afstemming met deskundigen vanuit andere disciplines.

Beroepsvereisten

Nee

P2-K1 Bieden en coördineren van ondersteuning op maat

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over brede en specialistische kennis en vaardigheden om ondersteuning te bieden in complexe begeleidingssituaties en/of multiprobleemsituaties aan cliënten van alle leeftijden met een of meerdere beperkingen, (chronische) ziekten en stoornissen. Hij/zij maakt gebruik van brede en specialistische kennis, zoals kennis van doelgroepen, ziektebeelden en stoornissen, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals het uitvoeren van begeleidingsmethodieken en interventietechnieken. Door de combinatie van kennis en vaardigheden, het gebruik van standaardwerkwijzen en het ontwikkelen van aangepaste of nieuwe werkwijzen is hij/zij in staat ondersteuning te bieden, te coördineren en aan te passen aan de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt in relatie tot dienst context.

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt in complexe en onvoorspelbare situaties waar veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (ondersteunings)vragen veelvuldig voorkomen. Hij/zij schakelt continu ten aanzien van begeleidingstechnieken en gesprekstechnieken, afgestemd op de gemoedstoestand, behoeften en mogelijkheden van de cliënt. Dit doet een beroep op zijn/haar zelfstandig functioneren en op zijn/haar improvisatievermogen om onverwachte en nieuwe situaties naar eigen inzicht adequaat af te handelen. Bij calamiteiten of onregelmatigheden, bijvoorbeeld bij extreme agressie van cliënt of naastbetrokkenen, moet hij/zij snel verantwoorde keuzes maken. Bij het ondersteunen en begeleiden van een groep cliënten bij een activiteit, schakelt hij/zij flexibel en continu tussen de individuele cliënt en de groep cliënten.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

P2-K1 Bieden en coördineren van ondersteuning op maat

De beginnend beroepsbeoefenaar zorgt zelfstandig, in afstemming met de cliënt en/of naastbetrokkenen, voor een passend ondersteuningsplan. Hij/zij biedt zelfstandig ondersteuning op alle domeinen van kwaliteit van bestaan, gericht op het realiseren van de doelen uit het ondersteuningsplan. Hij/zij is verantwoordelijk voor de continuïteit van de ondersteuning. Voor de uitvoering van (bepaalde) activiteiten schakelt hij/zij zo nodig zelfstandig anderen in. Hij/zij coördineert activiteiten en werkzaamheden, voert beheertaken uit en geeft begeleiding aan (nieuwe) collega's, stagiaires en/of vrijwilligers. Hij/zij neemt zelfstandig beslissingen, ook in complexe situaties waaraan risico's verbonden zijn en waarvan de gevolgen niet geheel te overzien zijn. Hij/zij is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen werkzaamheden, en draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen. Hij/zij lost knelpunten creatief op en zo nodig bespreekt hij/zij knelpunten en mogelijke oplossingen met het (multidisciplinaire) team, andere hulpverleners of zijn/haar leidinggevende. Wanneer nodig consulteert hij/zij deskundigen.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- kan de mogelijkheden en beperkingen van cliënten inschatten en de begeleiding hierop aanpassen
- kan handelen volgens het branchespecifieke kwaliteitskader
- kan branchespecifieke methodieken toepassen
- heeft specialistische kennis van de belangrijkste paradigma's in de (geschiedenis van de) gezondheidszorg en de betekenis daarvan voor de beroepsuitoefening
- heeft brede kennis van algemene begrippen en theorieën van orthopedagogiek, pedagogiek, agogiek, psychologie, toegepaste sociologie, psychiatrie en psychopathologie
- heeft specialistische kennis van bij de doelgroepen voorkomende ziektebeelden, beperkingen, stoornissen, aandoeningen, comorbiditeit, functioneringsproblemen, behandelingen en bijbehorende gezondheidsrisico's
- heeft brede kennis van organisatie en beleid
- heeft brede kennis van het beleid van zorginstellingen ten aanzien van seksualiteit, kinderwens en ouderschap van cliënten
- heeft brede kennis van het persoonlijke levensverhaal van cliënten en hoe dit kan worden benut in de begeleiding van de cliënt
- heeft specialistische kennis van de ontwikkeling, de verschillende levensfasen van cliënten en de levensvragen die hierbij een rol spelen
- heeft specialistische kennis van methoden om een gezonde leefstijl bij cliënten te stimuleren
- heeft specialistische kennis van de mogelijkheden voor gezond eten en drinken, bewegen, ontspanning en rust voor verschillende doelgroepen
- heeft specialistische kennis van de visie en achterliggende theorieën van Positieve Gezondheid
- heeft specialistische kennis van kwaliteit van bestaan, autonomie en empowerment
- heeft specialistische kennis van de relatie tussen functioneren, activiteiten en participatie
- heeft specialistische kennis van de specifieke leer- en ondersteuningsbehoeften bij cliënten
- heeft specialistische kennis van het begeleiden van cliënten bij veranderingsprocessen
- heeft specialistische kennis van het lichamelijk, verstandelijk en zintuiglijk functioneren en het sociaal-emotioneel, adaptief en cognitief vermogen van cliënten
- heeft brede kennis van de factoren die van invloed zijn op de geestelijke gezondheid
- heeft brede kennis van de uitgangspunten van Herstel Ondersteunende Zorg (HOZ)
- heeft brede kennis van psychische en psychiatrische ziektes en stoornissen in relatie tot de sociale context
- heeft brede kennis van systeemgerichte methodieken
- heeft brede kennis van verslavingszorg en forensische zorg
- heeft brede kennis van psychische aandoeningen in relatie tot de sociale context
- heeft specialistische kennis van gedwongen hulpverlening
- heeft specialistische kennis van contextuele- en systeembenadering
- heeft specialistische kennis van het opbouwen, onderhouden en herstellen van een sociaal netwerk
- heeft specialistische kennis van ketenzorg
- heeft specialistische kennis van interprofessioneel en interdisciplinair samenwerken
- heeft specialistische kennis van motivatietechnieken
- heeft brede kennis van sociale integratie
- heeft brede kennis van weerstandpatronen, risicotaxatie en crisisinterventie/separatietechnieken
- heeft specialistische kennis van actuele wet- en regelgeving, zoals AVG, de wet Langdurige Zorg, Kwaliteitswet zorginstellingen en de wet zorg en dwang
- kan actuele benaderingswijzen toepassen in de ondersteuning van cliënten
- kan branchespecifieke voorlichting, advies en instructie geven, gerelateerd aan verschillende leefgebieden
- kan specialistische kennis van interventietechnieken toepassen
- kan specialistische kennis van groepsdynamica toepassen
- kan stemmingswisselingen en -stoornissen herkennen en hierop anticiperen

P2-K1 Bieden en coördineren van ondersteuning op maat

- kan ethische vraagstukken vertalen naar praktisch handelen
- kan coachingstechnieken toepassen
- kan zorgen voor een veilige omgeving

P2-K1-W1 Ontwikkelt en voert regie over het ondersteuningsplan

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar stelt voor en/of met de cliënt het ondersteuningsplan op en stelt wanneer nodig het ondersteuningsplan bij. Hij/zij houdt hierbij rekening met andere begeleiding, zorg of diensten en naastbetrokkenen. Hij/zij consulteert collega's over mogelijke begeleidingsdoelen en -methodieken. Hij/zij analyseert verzamelde informatie over de cliënt, selecteert de belangrijkste informatie en formuleert conclusies over het lichamelijk, psychisch en/of sociaal welbevinden. Op basis van de verzamelde informatie stelt hij/zij samen met de cliënt de doelen voor de ondersteuning vast en kiest ze activiteiten, de technologische hulpmiddelen en de vorm van begeleiding die bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen. Hij/zij werkt het ondersteuningsplan schriftelijk uit met doelstellingen, activiteiten en evaluatiemomenten en -criteria. Hij/zij legt het ondersteuningsplan ter instemming voor aan de cliënt en het (multidisciplinair) team, en indien van toepassing aan naastbetrokkenen. Hij/zij licht het plan toe en motiveert gemaakte keuzes. De beginnend beroepsbeoefenaar voert regie over de processen rond de uitvoering van het ondersteuningsplan en behartigt de belangen van de cliënten. Ten behoeve van de voortgang van de doelen uit het ondersteuningsplan, maakt hij/zij dagelijkse rapportages. Hij/zij signaleert knelpunten, maakt deze bespreekbaar en geeft collegiale feedback. Hij/zij haalt informatie op bij naastbetrokkenen en deelt zijn/haar bevindingen over de voortgang van de doelen met collega's uit het (multidisciplinaire) team. Indien nodig, stelt ze het ondersteuningsplan bij.

Resultaat

Een passend, realistisch en professioneel ondersteuningsplan is opgesteld en heeft instemming van de cliënt en het (multidisciplinair) team, en indien van toepassing van naastbetrokkenen. Er is regie gevoerd over de processen rond de uitvoering van het ondersteuningsplan.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- analyseert nauwkeurig de verzamelde informatie over de cliënt;
- vertaalt doelbewust, zo mogelijk samen met de cliënt, behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt naar concrete activiteiten en de inzet van technologische hulpmiddelen die aansluiten bij de leeftijd, achtergrond en ontwikkelingsfase van de cliënt;
- formuleert doelen specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden;
- plant activiteiten in het ondersteuningsplan volgens een realistisch tijdschema;
- verwerkt professioneel en vakgericht de informatie in het ondersteuningsplan;
- monitort effectief de voortgang van de processen rond de uitvoering van het ondersteuningsplan;
- spreekt collega's proactief aan op hun functioneren door het geven van constructieve feedback;
- rapporteert op een gestructureerde manier op de doelen in het ondersteuningsplan.

De onderliggende competenties zijn: Formuleren en rapporteren, Analyseren, Plannen en organiseren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten

P2-K1-W2 Organiseert en coördineert activiteiten voor een groep cliënten

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar organiseert (complexe) activiteiten en coördineert de uitvoering ervan. Hij/zij analyseert, waar mogelijk, ontwikkelmogelijkheden van cliënten en de wensen en behoeften van potentiële klanten. Afhankelijk van de (maatschappelijke) context, omstandigheden en behoeften, mogelijkheden en kracht van cliënten kiest de beginnend beroepsbeoefenaar een activiteit. Hij/zij houdt rekening met de (financiële) middelen die beschikbaar zijn. Hij/zij bereidt de activiteit voor door te zorgen dat de benodigde gereedschappen, materialen en apparatuur aanwezig zijn en informeert de cliënten over de activiteit. De activiteiten kunnen variëren, bijvoorbeeld creatieve activiteiten, muziek maken, een wandelvierdaagse, een sportdag, een dagje uit, het leveren van diensten of het maken van producten in een productietelier. Bij aanvang van een activiteit geeft hij/zij uitleg of instructie over de activiteit aan de cliënten en laat onder andere voorbeelden, keuzemogelijkheden en alternatieven zien. Hij/zij demonstreert zo nodig het gebruik van gereedschappen, apparatuur en materialen. Tijdens de activiteit bewaakt hij/zij de voortgang, speelt hij/zij, indien nodig, in op de wensen en behoeften van

P2-K1-W2 Organiseert en coördineert activiteiten voor een groep cliënten

klanten, en motiveert en ondersteunt cliënten om hun doelen te behalen en zich te houden aan de afgesproken (gedrags)regels. Hij/zij schakelt flexibel en continu tussen de individuele cliënt en de groep cliënten. Hij/zij observeert, en anticipeert en reageert op de groepsdynamiek en het gedrag van de cliënten. Hij/zij bevordert een goed groepsklimaat. Hij/zij rapporteert de veranderingen in het gedrag van de cliënten aan zijn/haar leidinggevende en/of aan het (multidisciplinair) team. Indien van toepassing maakt hij/zij afspraken met opdrachtgevers of klanten over het resultaat van de activiteiten, en draagt hij/zij in samenspraak met cliënten en collega's zorg voor het afzetten van gemaakte producten.

Resultaat

Activiteiten voor een groep cliënten zijn georganiseerd en de uitvoering van activiteiten is gecoördineerd. Cliënten zijn begeleid tijdens activiteiten.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- kiest kostenbewust en omgevingsbewust een passend aanbod van activiteiten;
- maakt voor, tijdens en na de activiteit een juiste inschatting van de belastbaarheid van de cliënten;
- bereidt de activiteiten ruim op tijd voor;
- kiest de juiste materialen en middelen voor de activiteiten die hij/zij organiseert;
- schept zorgvuldig kansen en mogelijkheden voor cliënten om zich te ontwikkelen;
- geeft opbouwende feedback om cliënten met enthousiasme en een positieve instelling activiteiten aan te laten pakken;
- stemt zijn/haar communicatie, gedrag en begeleidingsvormen deskundig af op de cliënt(en);
- is duidelijk naar cliënten over regels en afspraken voor de activiteit en spreekt cliënten waar nodig aan;
- is zorgvuldig in het volgen van geldende protocollen, voorschriften en procedures, zoals op het gebied van veiligheid en ergonomie;
- is continu alert op een goed groepsklimaat en grijpt waar nodig, tijdig in;
- signaleert tijdig mogelijke knelpunten en problemen bij de uitvoering van activiteiten;
- monitort effectief de voortgang.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren, Presenteren

P2-K1-W3 Begeleidt de cliënt bij het voeren van eigen regie

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar begeleidt, motiveert en stimuleert de cliënt, daar waar nodig, bij het maken van eigen keuzes en bij het behouden of vergroten van zijn/haar eigen regie, zelfredzaamheid in het kader van kwaliteit van bestaan, autonomie en empowerment. Hij/zij schept kansen en mogelijkheden voor de cliënt om zich te ontwikkelen, motiveert de cliënt om zijn/haar doelen te bereiken en uitdagingen aan te gaan, en helpt de cliënt hier zo nodig bij. Hij/zij maakt afspraken met de cliënt, afhankelijk van de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt, over wat hij/zij zelf doet en waarvoor diensten van naastbetrokkenen en/of interne of externe deskundigen ingezet worden en coördineert activiteiten rond de regie over het eigen leven van de cliënt. De beginnend beroepsbeoefenaar respecteert de eigenheid van de cliënt en stemt zijn/haar begeleidingsmethodieken en gesprekstechnieken af op de cliënt en naastbetrokkenen. Hij/zij schakelt, met toestemming van de cliënt en waar nodig, naastbetrokkenen in om de regie te voeren wanneer de cliënt daartoe niet in staat is. Hij/zij schakelt deskundigen in om de gestelde doelen of diensten te helpen realiseren. In uitzonderlijke situaties neemt hij/zij, onder eindverantwoordelijkheid van zijn/haar leidinggevende en i.s.m. het multidisciplinair team, zelf de regie, tijdelijk of permanent, gedeeltelijk of geheel over. Hij/zij informeert de cliënt over de geplande ondersteuning en gemaakte afspraken en koppelt informatie over de cliënt terug aan de betrokken begeleiders. Hij/zij monitort de kwaliteit en de continuïteit van de regie van de cliënt over zijn/haar eigen leven en bespreekt deze met de cliënt en naastbetrokkenen.

Resultaat

De cliënt heeft passende begeleiding ontvangen bij het maken van eigen keuzes en het behouden of vergroten van de eigen regie in het kader van kwaliteit van bestaan, autonomie en empowerment.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- maakt concrete afspraken met de cliënt, collega's, deskundigen en naastbetrokkenen;

P2-K1-W3 Begeleidt de cliënt bij het voeren van eigen regie

- scheidt doelbewust kansen en mogelijkheden voor de cliënt om ander gedrag en andere vaardigheden te oefenen, uitdagingen aan te gaan en doelen te bereiken;
- stimuleert de cliënt en andere betrokkenen doelbewust om in actie te komen om de cliënt zoveel mogelijk de regie over zijn/haar eigen leven te kunnen laten voeren en andere betrokkenen de gewenste ondersteuning te kunnen bieden;
- draagt relevante onderdelen van zijn/haar expertise op een begrijpelijke manier over aan collega's, deskundigen en naastbetrokkenen;
- creëert gericht draagvlak en betrokkenheid voor de manier waarop de regie gevoerd wordt over het leven van de cliënt;
- legt op een begrijpelijke manier verantwoording af over het ondersteuningsaanbod aan de cliënt en naastbetrokkenen;
- besteedt proactief aandacht aan de balans tussen draagkracht en draaglast van de cliënt en naastbetrokkenen.

De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Vakdeskundigheid toepassen, Begeleiden, Samenwerken en overleggen

P2-K1-W4 Ondersteunt de cliënt bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ondersteunt de cliënt bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk op een manier die past bij het niveau, de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt. Hij/zij brengt samen met de cliënt het huidige sociale netwerk in kaart, inventariseert de sociale behoefte van de cliënt en bedenkt samen met de cliënt hoe aan deze behoefte voldaan kan worden. Hij/zij motiveert en activeert de cliënt om uitdagingen aan te gaan en zelf contacten te leggen en te onderhouden voor het behouden/opbouwen en/of versterken van het huidige sociale netwerk. Hij/zij geeft voorlichting, advies en instructie en zo nodig ondersteunt hij/zij de cliënt bij het oefenen van ander gedrag en (sociale) vaardigheden. Indien van toepassing benadert hij/zij nieuwe mensen/organisaties met als doel een rol te vervullen in het sociale netwerk van de cliënt. Hij/zij betreft naastbetrokkenen bij de ondersteuning van de cliënt, rekening houdend met de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt, en de ondersteuning waar de naastbetrokkenen behoefte aan hebben. Hij/zij informeert hen over de situatie van de cliënt en stimuleert hen om betrokken te zijn en blijven bij de cliënt.

Resultaat

De cliënt heeft passende ondersteuning ontvangen bij het behouden/opbouwen/versterken van het sociale netwerk.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- stemt zijn/haar communicatie adequaat af op naastbetrokkenen en de wensen en mogelijkheden van de cliënt (verbaal, non-verbaal en pre-verbaal);
- motiveert en activeert de cliënt doelbewust om uitdagingen aan te gaan en zelf contacten te leggen en te onderhouden;
- geeft duidelijke instructies, voorlichting en adviezen afgestemd op het kennis- en taalniveau van de cliënt;
- legt actief contact met naastbetrokkenen;
- maakt doelbewust gebruik van de kennis, ervaring en deskundigheid van naastbetrokkenen.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Vakdeskundigheid toepassen, Omgaan met verandering en aanpassen

P2-K1-W5 Organiseert en coördineert organisatiegebonden taken

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar organiseert en coördineert organisatiegebonden taken. Hij/zij maakt een planning en verdeelt de werkzaamheden. Hij/zij draagt zorg voor randvoorwaarden, bepaalt de prioriteiten binnen de werkzaamheden en voert beheertaken uit. Hij/zij houdt rekening met de financiële middelen, de richtlijnen en de cultuur van de organisatie. Hij/zij bewaakt het budget voor de activiteiten en cliënten, en levert (financiële) rapportages. Hij/zij onderhoudt in het kader van beheertaken externe contacten namens de organisatie, bijvoorbeeld met leveranciers. Hij/zij coördineert de werkzaamheden van de verschillende collega's en zorgt voor procesbewaking. Hij/zij geeft collegiale feedback. Hij/zij deelt kennis en ervaring met collega's en deskundigen, en werkt integraal samen met naastbetrokkenen en andere professionals. Hij/zij zorgt voor een goede afstemming met

P2-K1-W5 Organiseert en coördineert organisatiegebonden taken

deskundigen vanuit andere disciplines, continuïteit van de uitvoering van organisatiegebonden taken en ondersteuning bij de werkzaamheden.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft organisatiegebonden taken zodanig georganiseerd en gecoördineerd dat kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid gewaarborgd zijn.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- zorgt voor een effectieve verdeling van taken door rekening te houden met capaciteit, middelen, heldere rolverdeling, evenwichtige verdeling van de werkbelasting en afstemming;
- maakt regelmatig budget gerelateerde afwegingen tussen kosten en baten;
- registreert volgens de richtlijnen van de organisatie zorgvuldig alle benodigde (financiële) gegevens;
- raadpleegt tijdig en regelmatig collega's en andere deskundigen;
- geeft opbouwende feedback op het functioneren van anderen;
- signaleert tijdig mogelijke knelpunten en problemen zodat werkzaamheden kunnen worden afgerond binnen de beschikbare tijd;
- monitort effectief de voortgang;
- deelt proactief zijn/haar kennis en ervaringen met collega's en andere deskundigen.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Plannen en organiseren, Aansturen, Begeleiden

P2-K1-W6 Begeleidt (nieuwe) collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt (nieuwe) collega's in en begeleidt stagiaires en/of vrijwilligers. Hij/zij kiest in overleg een passende wijze van begeleiden. Bij de begeleiding zet hij/zij verschillende begeleidingstechnieken in. Hij/zij geeft informatie, instructies, uitleg, aanwijzingen en adviezen, creëert een leeromgeving en stuurt hen aan in hun ontwikkelproces. Hij/zij geeft feedback op hun beroepsmatig handelen, leeractiviteiten en voortgang.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft er door middel van passende begeleiding voor gezorgd dat de expertise van de (nieuwe) collega's, stagiair(e)s en/of vrijwilligers optimaal is ingezet.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- stimuleert actief (nieuwe) collega's en stagiaires om zich te ontwikkelen;
- nodigt (nieuwe) collega's, stagiaires en/of vrijwilligers actief uit tot het inbrengen van eigen opvattingen, ideeën en tot het stellen van vragen;
- stemt de begeleiding doelbewust af op diversiteit;
- zet doelbewust verschillende begeleidingstechnieken in;
- maakt concrete afspraken over te behalen leerdoelen en resultaten;
- geeft heldere instructies;
- reageert adequaat op non-verbale signalen en op uitingen;
- beoordeelt zo objectief mogelijk het beroepsmatig handelen van stagiaires.

De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Vakdeskundigheid toepassen